

DOKUMENT WYJAŚNIAJĄCY

DO NOWEJ INSTRUKCJI RUCHU I EKSPLOATACJI SIECI PRZESYŁOWEJ

Data przygotowania: 30 marca 2023 r.

Niniejszy dokument wyjaśniający składa się z opisu przedmiotu zmian oraz przyczyny zmian zawartych w projekcie nowej Instrukcji Ruchu i Eksploatacji Sieci Przesyłowej (dalej „nowa IRiESP”) oraz zawiera informację o planowanym terminie wejścia w życie nowej IRiESP.

Odniesieniem dla wskazania zmian w nowej IRiESP jest obecnie obowiązująca Instrukcja Ruchu i Eksploatacji Sieci Przesyłowej (dalej „IRiESP”) zatwierdzona:

- decyzją Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki (dalej „Prezes URE”) nr DPK-4320-1(6)/2010/KS z dnia 23 lipca 2010 r. z późn. zm., w zakresie obejmującym obowiązującą IRiESP - Część ogólna oraz IRiESP - Bilansowanie systemu i zarządzanie ograniczeniami systemowymi (według stanu na dzień 30 marca 2023 r.), oraz
- decyzją Prezesa URE nr DPK-4320-1(4)/2011/LK z dnia 15 grudnia 2011 r. z późn. zm., w zakresie obejmującym obowiązującą IRiESP - Warunki korzystania, prowadzenia ruchu, eksploatacji i planowania rozwoju sieci (według stanu na dzień 30 marca 2023 r.).

Dokument wyjaśniający nie jest częścią nowej IRiESP i nie może być podstawą praw ani obowiązków Polskich Sieci Elektroenergetycznych S.A. jako operatora systemu przesyłowego elektroenergetycznego (dalej „OSP”), ani użytkowników systemu.

PRZEDMIOT ZMIAN

W zakresie obejmującym dostosowanie IRiESP do przepisów prawa powszechnie obowiązującego oraz opracowanych na podstawie tych przepisów, kluczowych dokumentów sektorowych

Przedmiotem zmian nowej IRiESP jest przede wszystkim aktualizacja IRiESP poprzez dostosowanie jej postanowień w szczególności do:

- projektu rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 12 grudnia 2022 r. w sprawie szczegółowych warunków funkcjonowania systemu elektroenergetycznego (dalej „nowe rozporządzenie systemowe”),
- projektu nowych Warunków Dotyczących Bilansowania, opracowanych na podstawie: Rozporządzenia Komisji (UE) 2017/2195 z dnia 23 listopada 2017 r. ustanawiającego wytyczne dotyczące bilansowania, z dnia 21 lutego 2023 r. (dalej „nowe WDB”), który został poddany konsultacjom społecznym, rozpoczętym w dniu 22 lutego 2023 r. i trwającym do 21 kwietnia 2023 r.,

a także w zakresie zapewnienia zgodności jej postanowień w szczególności z przepisami:

- rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/943 z dnia 5 czerwca 2019 r. w sprawie rynku wewnętrznego energii elektrycznej (Dz. U. UE L 158 z 14.06.2019, str. 54, z późn. zm.) (dalej „rozporządzenie 2019/943”),
- rozporządzenia Komisji (UE) 2016/631 z dnia 14 kwietnia 2016 r. ustanawiającego kodeks sieci dotyczący wymogów w zakresie przyłączenia jednostek wytwórczych do sieci (Dz. U. UE L 112 z 27.04.2016, str. 1, z późn. zm.) (dalej „rozporządzenie NC RfG”),
- rozporządzenia Komisji (UE) 2016/1388 z dnia 17 sierpnia 2016 r. ustanawiającego kodeks sieci dotyczący przyłączenia odbioru (Dz. U. UE L 223 z 18.08.2016, str. 10) (dalej „rozporządzenie NC DC”),
- rozporządzenia Komisji (UE) 2016/1447 z dnia 26 sierpnia 2016 r. ustanawiającego kodeks sieci określający wymogi dotyczące przyłączenia do sieci systemów wysokiego napięcia prądu stałego oraz modułów parku energii z podłączeniem prądu stałego (Dz. U. UE L 241 z 08.09.2016, str. 1) (dalej „rozporządzenie NC HVDC”),
- rozporządzenia Komisji (UE) 2017/1485 z dnia 2 sierpnia 2017 r. ustanawiającego wytyczne dotyczące pracy systemu przesyłowego energii elektrycznej (Dz. U. UE L 220 z 25.08.2017, str. 1, z późn. zm.) (dalej „rozporządzenie SO GL”),
- rozporządzenia Komisji (UE) 2017/2196 z dnia 24 listopada 2017 r. ustanawiającego kodeks sieci dotyczący stanu zagrożenia i stanu odbudowy systemów elektroenergetycznych (Dz. U. UE L 312 z 28.11.2017, str. 54, z późn. zm.) (dalej „rozporządzenie NC ER”),
- rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 22 marca 2022 r. w sprawie systemu pomiarowego (Dz. U. z 2022 r. poz. 788) (dalej „rozporządzenie w sprawie systemu pomiarowego”),
- rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 25 maja 2022 r. w sprawie szczegółowych wymagań dla elementów zespołu urządzeń służących do wyprowadzenia mocy oraz dla elementów stacji elektroenergetycznych zlokalizowanych na morzu (Dz. U. z 2022 r. poz. 1257) (dalej „rozporządzenie w sprawie wymagań dla urządzeń do wyprowadzenia mocy oraz elementów stacji na morzu”).

Jednocześnie postanowienia nowej IRiESP uwzględniają zmiany wprowadzane do obecnie obowiązującej IRiESP procedowanymi przed Prezesem URE w ostatnim czasie kartami aktualizacji nr CK/18/2022 i CK/19/2022 do IRiESP - Warunki korzystania, prowadzenia ruchu, eksploatacji i planowania rozwoju sieci, oraz poddanej procesowi konsultacji Karty aktualizacji nr CK/20/2023 do IRiESP - Warunki korzystania, prowadzenia ruchu, eksploatacji i planowania rozwoju sieci i Karty aktualizacji nr CB/34/2023 do IRiESP - Bilansowanie systemu i zarządzanie ograniczeniami systemowymi.

W zakresie obejmującym strukturę nowej IRiESP

Nowa IRiESP, została opracowana przez OSP na podstawie art. 9g ust. 1, 4 i 6 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz. U. z 2022 r. poz. 1385 z późn. zm.) (dalej „ustawa Prawo energetyczne”) i stanowi jeden dokument, na który składają się następujące części:

- IRiESP - Wprowadzenie,
- IRiESP - Warunki korzystania, prowadzenia ruchu, eksploatacji i planowania rozwoju sieci (dalej również „IRiESP - Korzystanie”),
- IRiESP - Bilansowanie systemu i zarządzanie ograniczeniami systemowymi (dalej również „IRiESP - Bilansowanie”).

Jednocześnie odrębnym dokumentem, który stanowi integralną część nowej IRiESP jest część IRiESP - Sposób funkcjonowania centralnego systemu informacji rynku energii oraz współpracy operatora systemu przesyłowego elektroenergetycznego, działającego jako operator informacji rynku

energii, z użytkownikami systemu elektroenergetycznego i innymi podmiotami zobowiązanymi lub uprawnionymi do korzystania z centralnego systemu informacji rynku energii (dalej „IRiESP - OIRE”), opracowana przez OSP na podstawie art. 9g ust. 5c ustawy Prawo energetyczne. Aktualnie dokument ten jest przedmiotem odrębnego postępowania przed Prezesem URE.

Oprócz połączenia wskazanych wyżej części, tj. IRiESP - Wprowadzenie, IRiESP - Korzystanie oraz IRiESP - Bilansowanie w jeden dokument, w ramach nowej IRiESP dokonano gruntownej przebudowy dokumentu, polegającej w szczególności na dekompozycji dotychczasowych rozdziałów IRiESP, tj.:

- podziale rozdziałów na mniejsze obszary zagadnień, np. postanowienia zawarte w dotychczasowym rozdziale 2. Przyłączanie i korzystanie z sieci, zostały zawarte w pięciu rozdziałach w nowej IRiESP (Sieć zamknięta; Przyłączanie do sieci; Wymagania techniczne dla urządzeń, instalacji lub sieci; Wymagania techniczne dla infrastruktury pomocniczej; Korzystanie z sieci elektroenergetycznych),
- połączeniu rozdziałów, tj. postanowienia regulujące ten sam zakres zagadnień znajdujące się dotychczas w różnych rozdziałach zostały zgrupowane w ramach jednego rozdziału, np. rozdział 5. Dedykowane systemy teleinformatyczne wykorzystywane przez OSP, został opracowany z połączenia rozdziału 6. Systemy teleinformatyczne wykorzystywane przez OSP i pkt 2.2.3.8 - 2.2.3.11 rozdziału 2. Przyłączanie i korzystanie z sieci.

W zakresie pozostałych zagadnień

Dodatkowe zmiany wprowadzone w nowej IRiESP polegają na:

- zastosowaniu uproszczonego, w stosunku do dotychczasowej praktyki, systemu numerowania i odwoływania się do poszczególnych punktów w ramach nagłówek, tj. w numerze punktu oraz w odwołaniu do punktu nie powiela się numeru nagłówka,
- usunięciu dotychczasowych postanowień IRiESP, które stanowiły powtórzenie przepisów prawa powszechnie obowiązującego, np. w zakresie pkt 2.2.3.7. Wymagania techniczne dla układów i urządzeń elektroenergetycznej automatyki zabezpieczeniowej (tę zasadę zastosowano tam gdzie usunięcie powtórzeń nie zaburzało zrozumienia postanowień nowej IRiESP i nie będzie utrudniało użytkownikom systemu w nadmierny sposób poruszania się po obowiązujących go regulacjach),
- stosowaniu w całym dokumencie skrótów zdefiniowanych w wykazie skrótów, bez konieczności używania ich pełnych rozwinięć, np. MWE, PPM, JWCD, OSD (ta zasada nie dotyczy pojęć skrótów określonych w WDB i przywoływanych w nowej IRiESP, np. operator rynku (OR), jednostka grafikowa (JG); w takich przypadkach skróty są stosowane po uprzednim wprowadzeniu ich w ramach danego rozdziału bądź nagłówka).

Szczegółowy opis dokonanych zmian przedstawiono poniżej w odniesieniu do poszczególnych rozdziałów nowej IRiESP.

W zakresie poszczególnych rozdziałów nowej IRiESP

IRiESP - Wprowadzenie zawiera następujące rozdziały:

1. Uwarunkowania formalne i prawne

Postanowienia tego rozdziału przeniesiono z obowiązującej IRiESP, tj. IRiESP - Część ogólna, przy czym dokonano niezbędnych zmian porządkowych obejmujących sposób numeracji, oraz przywołanie na wstępie tego rozdziału kwestii formalnych, takich jak podstawa prawna opracowania IRiESP oraz struktura IRiESP, zakres przedmiotowy i podmiotowy IRiESP oraz tryb wprowadzania zmian IRiESP.

2. Wykaz skrótów i oznaczeń oraz definicje stosowanych pojęć

Postanowienia tego rozdziału przeniesiono z obowiązującej IRiESP, tj. IRiESP - Warunki korzystania, prowadzenia ruchu, eksploatacji i planowania rozwoju sieci, przy czym zaktualizowano wykaz skrótów i oznaczeń, zaktualizowano i uzupełniono wykaz aktów prawnych i wykaz TCM. Poddano rewizji i dostosowano używane w IRiESP pojęcia do pojęć zdefiniowanych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 59 albo 61 rozporządzenia 2019/943 (dalej „kodeksy sieci”), nowym rozporządzeniu systemowym i nowych WDB.

Zastosowana w nowej IRiESP siatka pojęć została:

- opracowana na potrzeby nowej IRiESP, tj. IRiESP - Wprowadzenie, IRiESP - Korzystanie, oraz IRiESP - Bilansowanie,
- zaktualizowana w zakresie pojęć stosowanych dotychczas w IRiESP, np. w miejscach, gdzie dotychczas w obowiązującej IRiESP stosowane było pojęcie jednostki wytwórczej obecnie jest użyte pojęcie modułu wytwarzania energii (MWE),
- uzupełniona o nowe definicje niezbędne do określenia wymagań zawartych w nowej IRiESP, np. w zakresie mocy dyspozycyjnych, mocy maksymalnych, mocy minimalnych, mocy osiągalnych,
- ograniczona do pojęć stosowanych w nowej IRiESP, tj. usunięto definicje już nie używane (np. awaria sieciowa, awaria w systemie, które zostały zastąpione odniesieniem do incydentów według skali klasyfikacji incydentów powołanej w art. 15 rozporządzenia SO GL i stanami systemu określonymi w rozporządzeniu SO GL),
- dostosowana do pojęć zdefiniowanych w aktach prawnych, tj. wszystkie definicje, które zostały zaczerpnięte z aktów prawnych posiadają stosowne odwołania do właściwych artykułów i punktów tych aktów prawnych, zatem zachowują znaczenie zgodne z brzmieniem określonym w przepisach prawa powszechnie obowiązującego,
- opracowana z uwzględnieniem, że do celów nowej IRiESP mają zastosowanie także inne definicje, tj.: definicje zawarte w kodeksach sieci oraz w nowych WDB i definicje zawarte w art. 3 ustawy Prawo energetyczne oraz wydanych na jej podstawie aktach wykonawczych, co w konsekwencji oznacza, że nowa IRiESP nie zawiera definicji wszystkich pojęć w niej stosowanych.

IRiESP - Korzystanie zawiera następujące rozdziały:

1. Sieć zamknięta

Postanowienia tego rozdziału zaktualizowano w szczególności w zakresie wymagań dotyczących parametrów jakościowych energii elektrycznej, mocy biernej oraz niezawodności pracy sieci zamkniętej, ze względu na szczegółowe ich określenie w nowym rozporządzeniu systemowym. Wprowadzono szereg odniesień do przepisów nowego rozporządzenia systemowego, a tam gdzie było to uzasadnione potrzebą doregulowania na poziomie nowej IRiESP, wprowadzono postanowienia stanowiące uzupełnienie przepisów powyższego rozporządzenia.

2. Przyłączanie do sieci

Dokonano aktualizacji tego rozdziału i w maksymalnie uzasadnionym zakresie usunięto postanowienia, które dotychczas były powtórzeniami przepisów prawa powszechnie obowiązującego, w szczególności ustawy Prawo energetyczne i rozporządzenia systemowego.

W postanowieniach tego rozdziału uwzględniono także przepisy:

- nowego rozporządzenia systemowego,
- rozporządzenia w sprawie wymagań dla urządzeń do wyprowadzenia mocy oraz elementów stacji na morzu,

- ustawy o promowaniu wytwarzania energii elektrycznej w morskich farmach wiatrowych z dnia 17 grudnia 2020 r. (Dz.U. z 2021 r. poz. 1050, z późn. zm.),
- ustawy z dnia 21 marca 1991 r. o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej (Dz. U. z 2022 r. poz. 457).

Zmiany w tym rozdziale dotyczą, w szczególności:

- aktualizacji procedury określania warunków przyłączenia, w tym uwzględnienia specyfiki warunków przyłączania do sieci, magazynów energii elektrycznej (MEE) oraz morskich farm wiatrowych,
- wprowadzenia zasady umożliwiającej przyłączanie do sieci urządzeń wytwórczych i magazynów energii elektrycznej (MEE), z zastrzeżeniem wprowadzenia ograniczeń gwarantowanej mocy przyłączeniowej lub ograniczeń operacyjnych, skutkujących brakiem gwarancji niezawodnych dostaw energii, w celu zapewnienia bezpieczeństwa pracy sieci elektroenergetycznej,
- uporządkowania i skorygowania formy i sposobu uzgadniania warunków przyłączenia do sieci oraz zakresu i warunków wykonania ekspertyzy.

3. Wymagania techniczne dla urządzeń, instalacji lub sieci

W rozdziale tym wprowadzono postanowienia dotyczące zakresu podmiotowego obowiązywania wymagań technicznych określonych w IRiESP (obiekty nowe i obiekty istniejące w rozumieniu przyłączeniowych kodeksów sieci, tj. rozporządzenia NC RfG, rozporządzenia NC DC i rozporządzenia NC HVDC) oraz wskazano źródło tych wymagań w odniesieniu do obiektów nowych i istniejących. W wielu miejscach wprowadzono odwołania do wymagań określonych w ww. kodeksach sieci z uwagi na przyjętą zasadę niepowielania w nowej IRiESP przepisów prawa powszechnie obowiązującego. Pozostałe wymagania zostały zaktualizowane i dostosowane do wymagań wynikających z warunków funkcjonowania rynku bilansującego po wdrożeniu II etapu reformy tego rynku.

Dokonano podziału wymagań na poszczególne kategorie obiektów, tj. określono wymagania dla:

- urządzeń, instalacji lub sieci odbiorców,
- urządzeń, instalacji lub sieci wytwórców (MWE i PPM),
- obiektów istotnych z punktu widzenia planu obrony systemu lub planu odbudowy,
- magazynów energii elektrycznej,
- układów regulacji mocy czynnej (regulacji pierwotnej, wtórnej i trójnej),
- układów automatycznej regulacji napięcia i mocy biernej (ARNE).

Wymagania dla magazynów energii elektrycznej (MEE) i farm fotowoltaicznych (PV) nie znajdowały się w obowiązującej IRiESP, w związku z czym opracowano wymagania dla tych zasobów i wprowadzono do nowej IRiESP, przy uwzględnieniu przepisów nowego rozporządzenia systemowego oraz obowiązującego rozporządzenia NC RfG.

Wprowadzono także blok wymagań technicznych dla istniejących modułów wytwarzania energii (MWE) o mocy 50 MW i wyższej, wskazanych jako znaczących użytkowników sieci (SGU) na podstawie art. 11 ust. 4 lit. c i art. 23 ust. 4 lit. c oraz art. 4 ust. 2 lit. b rozporządzenia NC ER, w tym wymagania i zalecenia techniczne dla konwencjonalnych MWE oraz wymagania techniczne i warunki pracy dla istniejących farm wiatrowych przyłączonych do sieci zamkniętej, których w tym zakresie, do czasu przeprowadzenia stosownej modernizacji obiektu, nie obowiązują wymagania określone w nowej IRiESP, jak dla obiektów nowych. Jednocześnie pozostawiono dotychczasową zasadę, że jeżeli w dacie wejścia w życie nowej IRiESP lub jej zmiany, urządzenia, instalacje lub

sieci, nie spełniają wymagań, określonych w IRiESP - Korzystanie, to wymagania te, powinny zostać spełnione po przeprowadzonej modernizacji.

Dodatkowo zmiany w tym rozdziale dotyczą w szczególności:

- rozszerzenia zakresu stosowania wymagań, w części na zasadach fakultatywnych, dla regulacji pierwotnej, wtórnej (automatycznej i manualnej) oraz trójnej, aktywującej odpowiednio rezerwy utrzymania częstotliwości (FCR), rezerwy odbudowy częstotliwości (FRR) oraz rezerwy zastępcze (RR), o których mowa w rozporządzeniu SO GL, w odniesieniu do wszystkich zasobów przyłączonych do KSE, a nie tylko MWE,
- wprowadzenia wymogu wyposażenia modułów parku energii (PPM) typu farma wiatrowa (FW) lub farma fotowoltaiczna (PV) mających status jednostki wytwórczej centralnie dysponowanej (JWCD), posiadania systemu do estymowania mocy czynnej, niezbędnego do świadczenia usług bilansujących w zakresie rezerw mocy, o których mowa w nowych WDB,
- wprowadzenia zdolności do generacji mocy biernej w zakresie wymagań dla magazynów energii elektrycznej (MEE), stanowiącego dopełnienie wymagań określonych w nowym rozporządzeniu systemowym,
- dostosowania wymagań dla regulacji pierwotnej i wtórnej do produktów rynkowych rezerw utrzymania częstotliwości (FCR) i rezerw odbudowy częstotliwości (FRR), o których mowa w nowych WDB, w szczególności dotyczy to rozdzielania pasm regulacji odrębnie „w górę” i „w dół”,
- określenia wymagań dla nowej rezerwy mocy, tj. manualnej rezerwy odbudowy częstotliwości (mFRR), aktywowanej poprzez manualną regulację wtórną,
- określenia nowego standardu aktywacji mocy czynnej bazowej w odpowiedzi na sygnał BPP dla konwencjonalnych modułów wytwarzania energii (MWE) oraz w odpowiedzi na sygnał dP dla modułów parku energii (PPM) typu farma wiatrowa (FW) lub farma fotowoltaiczna (PV),
- zrewidowania wymagań dla układów automatycznej regulacji napięcia i mocy biernej (ARNE) skoordynowanych z nadrzędnym układem regulacji,
- określenia zakresu podmiotowego i przedmiotowego wymagań w zakresie zdolności do udziału w planie obrony systemu i planie odbudowy,
- wskazania zasad na jakich przeprowadzane są testy sprawdzające zdolność do realizacji procedur planu obrony systemu i planu odbudowy,
- określeniu wymagań dla obiektów istotnych z punktu widzenia planu obrony systemu i planu odbudowy, innych niż moduły wytwarzania energii (MWE).

4. Wymagania techniczne dla infrastruktury pomocniczej

Rozdział ten wydzielono z dotychczasowego pkt 2.2.3. Wymagania techniczne dla urządzeń, instalacji i sieci wraz z niezbędną infrastrukturą pomocniczą (pkt 2.2.3.4. - 2.2.3.7.) i utworzono nowy rozdział dotyczący wyłącznie wymagań technicznych dla infrastruktury pomocniczej.

W postanowieniach tego rozdziału w zakresie wymagań technicznych dla układów pomiarowych energii elektrycznej uwzględniono przepisy rozporządzenia w sprawie systemu pomiarowego, wprowadzono odwołania do przepisów tego rozporządzenia i usunięto dotychczasowe postanowienia IRiESP powielające regulacje zawarte w tym rozporządzeniu. Ponadto wprowadzono postanowienia uzupełniające i doprecyzowujące przepisy powyższego rozporządzenia.

W zakresie wymagań technicznych dla układów i urządzeń elektroenergetycznej automatyki zabezpieczeniowej (EAZ) wprowadzono szereg odniesień do przepisów nowego rozporządzenia

systemowego, gdzie szczegółowo określono wymagania techniczne stawiane urządzeniom EAZ oraz wprowadzono niezbędne postanowienia uzupełniające.

Zaktualizowano także wymagania techniczne dla systemów telekomunikacyjnych w szczególności poprzez:

- wprowadzenie postanowień w zakresie wymagań bezpieczeństwa teleinformatycznego,
- wprowadzenie wymagań w zakresie głosowej łączności dyspozytorskiej oraz w zakresie autonomii zasilania, wynikających z rozporządzenia NC ER,
- aktualizację postanowień nowej IRiESP w zakresie usuniętych z przepisów powszechnie obowiązujących prawa wymagań homologacyjnych,
- wprowadzenie wymagań zgodnych z wymaganiami określonymi w rozporządzeniu w sprawie systemu pomiarowego dla układów pomiarowo-rozliczeniowych,
- skorygowanie wymagań dla układów pomiarowych bilansowo-kontrolnych,
- uporządkowanie zapisów dotyczących miejsc instalacji układów pomiarowych wraz z wymaganiami dotyczącymi transmisji danych,
- wprowadzenie wymagań dla analizatorów jakości energii elektrycznej.

5. Dedykowane systemy teleinformatyczne wykorzystywane przez OSP

Dokonano przebudowy dotychczasowej IRiESP w zakresie postanowień dotyczących opisu systemów teleinformatycznych, tj. dotychczasowe wymagania techniczne dla systemów teleinformatycznych, w tym wymagania dotyczące łączności głosowej i transmisji danych oraz protokołów i standardów, wydzielono z pkt 2.2. - Przyłączanie do sieci i połączono z dotychczasowymi postanowieniami w zakresie systemów teleinformatycznych wykorzystywanych przez OSP, tworząc jeden rozdział dedykowany wszystkim systemom wykorzystywanym przez OSP do współpracy lub wymiany informacji i danych z użytkownikami systemu.

W rozdziale tym wprowadzono opis portali wykorzystywanych do wymiany danych:

- portal partnera biznesowego (portal PPB),
- portal wymiany danych strukturalnych (portal PWDS) i portal wymiany danych planistycznych (portal PWDP),
- portal rynku energii i usług (portal PREU),
- portal SOWE.

Zmiany w tym rozdziale dotyczą w szczególności dostosowania postanowień do nowych WDB i uwzględniają w opisie działania systemu automatycznej regulacji częstotliwości i mocy (systemu LFC) i europejskiej platformy kompensowania niebilansowań (IGCC), służącej do kompensowania niebilansowań poszczególnych bloków regulacyjnych.

W zakresie systemu automatycznej regulacji częstotliwości i mocy (system LFC) zmiany dotyczą w szczególności:

- dostosowania opisu sygnałów sterujących regulatora LFC do nowych produktów rynkowych w zakresie rezerw bilansujących,
- uwzględnienia w opisie działania systemu LFC, działania platformy IGCC do kompensowania niebilansowań poszczególnych bloków regulacyjnych,
- wprowadzenia nowych rodzajów węzłów systemu LFC - węzły wyniesione (WW LFC), w celu zmniejszenia technicznych barier wejścia do świadczenia usług rezerw mocy przez nowe, mniejsze zasoby przyłączone do KSE,

- wprowadzenia ramowych postanowień dotyczących procedury przyłączania węzłów lokalnych (WL) oraz węzłów wyniesionych (WW) do węzła centralnego LFC.

Dokonano także aktualizacji postanowień pod kątem ujednoczenia stosowanego nazewnictwa.

6. Korzystanie z sieci elektroenergetycznych

Dokonano aktualizacji tego rozdziału w zakresie charakterystyki świadczonych przez OSP usług przesyłania energii elektrycznej. Zaktualizowano także wymagania i zawartość wniosku o zawarcie umowy przesyłania.

7. Planowanie rozwoju sieci przesyłowej i sieci dystrybucyjnej 110 kV

Postanowienia tego rozdziału nie wymagały zmian związanych z wdrożeniem II etapu reformy rynku bilansującego, ani dostosowania do obowiązujących aktów prawnych. Ze względu na bieżącą aktualizację postanowień IRiESP w tym zakresie, zmiany w tym rozdziale mają głównie charakter redakcyjny i polegają na aktualizacji postanowień pod kątem ujednoczenia stosowanego nazewnictwa lub dostosowania postanowień do obecnie stosowanej praktyki.

8. Rozbudowa i modernizacja sieci przesyłowej

Postanowienia tego rozdziału nie wymagały zmian związanych z wdrożeniem II etapu reformy rynku bilansującego, ani dostosowania do obowiązujących aktów prawnych. Zmiany w tym rozdziale mają głównie charakter redakcyjny i polegają na aktualizacji postanowień pod kątem ujednoczenia stosowanego nazewnictwa.

9. Eksploatacja sieci przesyłowej

Postanowienia tego rozdziału nie wymagały zmian związanych z wdrożeniem II etapu reformy rynku bilansującego, ani dostosowania do obowiązujących aktów prawnych. Zmiany w tym rozdziale mają głównie charakter redakcyjny i polegają na aktualizacji postanowień pod kątem ujednoczenia stosowanego nazewnictwa lub dostosowania postanowień do obecnie stosowanej praktyki.

10. Planowanie koordynacyjne

Dokonano przebudowy dotychczasowej IRiESP w zakresie postanowień dotyczących opisu planowania koordynacyjnego dostępnych zasobów KSE, tj. dotychczasowe postanowienia w tym zakresie, wydzielono z pkt 4.3. Prowadzenie ruchu sieciowego i utworzono odrębny rozdział dotyczący wyłącznie planowania koordynacyjnego, z jednoczesnym pozostawieniem w IRiESP - Bilansowanie postanowień w zakresie procedur opracowywania planów koordynacyjnych dobowych.

Zmiany w tym rozdziale dotyczą w szczególności:

- zawartości planów koordynacyjnych dobowych (PKD i BPKD), w tym wprowadzono nowy rodzaj planu, tj. plan koordynacyjny BPKD czasu rzeczywistego (BPKD CR),
- przejścia na planowanie pracy KSE w wartościach netto,
- w obliczeniach, w ramach planowania koordynacyjnego rezerw mocy OSP na dobę d w dobie d-1, uwzględniono zasady określania wielkości FRR, zgodnie z „Zasadami określania wielkości rezerw odbudowy częstotliwości (FRR) opracowanymi na podstawie art. 157 SO GL, zatwierdzonymi decyzją Prezesa URE nr DRE.WKP.744.1.16.2022.KC z dnia 27 czerwca

2022 r.” (TCM - rezerwy odbudowy częstotliwości) i wymagane wielkości mocy bilansujących wyznaczonych na podstawie nowych WDB,

- identyfikacji ograniczeń sieciowych w sieci zamkniętej, tj. uszczegółowienie zasad identyfikacji i rozwiązania kolizji pomiędzy ograniczeniami sieciowymi a ograniczeniami dyspozycyjności MWE zgłaszanymi przez wytwórców, zgodnie z § 17 rozporządzenia systemowego.

11. Prowadzenie ruchu sieciowego

Postanowienia tego rozdziału zostały znacząco zmienione z uwagi na potrzebę ich dostosowania do nowych zasad prowadzenia ruchu sieciowego związanych z wdrażaniem II etapu reformy rynku bilansującego.

Zmiany w tym rozdziale dotyczą w szczególności:

- dostosowania zasad prowadzenia ruchu, pozyskiwania danych planistycznych i dysponowania mocą, do postanowień nowych WDB, w tym przejścia na planowanie pracy i dysponowanie mocą jednostek grafikowych (JG) na rynku bilansującym (RB), a nie jak dotychczas jednostek wytwórczych (w rozumieniu modułów wytwarzania energii elektrycznej),
- określenia zasad współpracy ruchowej z magazynami energii elektrycznej (MEE) przyłączonymi do sieci zamkniętej,
- uwzględnienia zakresu dysponowania jednostkami grafikowymi (JG) w zależności od znacznika ich aktywności (ZAK) w rynku bilansującym,
- dostosowania do przepisów rozporządzenia SO GL i NC ER, w tym uwzględnienia w ramach podejmowanych działań przypadku wystąpienia, któregoś ze stanów systemu elektroenergetycznego, o których mowa w rozporządzeniu SO GL, tj. stanu zagrożenia, stanu zaniku zasilania lub stanu odbudowy systemu (w zakresie postanowień dotyczących trybu awaryjnego, jak w przepisie § 42 ust. 6 nowego rozporządzenia systemowego),
- uwzględnienia w procesie określania wielkości poszczególnych rezerw, nowej metodyki „Zasady określania wielkości rezerw odbudowy częstotliwości (FRR)” opracowanej na podstawie art. 157 rozporządzenia SO GL (TCM - rezerwy odbudowy częstotliwości),
- wprowadzenia możliwości zwolnienia z obowiązku stosowania automatyki SCO dla podmiotów, o których mowa w § 43 ust.10 nowego rozporządzenia systemowego,
- zmodyfikowania zasad powoływania komisji do badania przyczyn powstawania i przebiegu zakłóceń i incydentów w KSE,
- dostosowaniu nazewnictwa do siatki pojęciowej zastosowanej w nowej IRiESP.

Ponadto postanowienia tego rozdziału uwzględniają zmiany wynikające z następujących Kart aktualizacji:

- Karty aktualizacji nr CK/18/2022 IRiESP - Warunki korzystania, prowadzenia ruchu, eksploatacji i planowania rozwoju sieci, w zakresie wyłączenia odbiorców w trybie automatycznym przez układy samoczynnego częstotliwościowego odciążania (SCO),
- Karty aktualizacji nr CK/19/2022 IRiESP - Warunki korzystania, prowadzenia ruchu, eksploatacji i planowania rozwoju sieci, w zakresie podziału trybu awaryjnego na tryb awaryjny sieciowy i tryb awaryjny bilansowy.

Do tego rozdziału przeniesiono postanowienia dotyczące redysponowania nierynkowego PPM typu FW lub PV zawarte w obecnie obowiązującej IRiESP, z uwzględnieniem postanowień Karty aktualizacji nr CK/20/2023 IRiESP - Warunki korzystania, prowadzenia ruchu, eksploatacji i planowania rozwoju sieci do obecnie obowiązującej IRiESP. Jednocześnie uzupełniono te postanowienia o odwołanie do obowiązujących przepisów w zakresie możliwości redysponowania magazynami energii elektrycznej (MEE) i odpowiedzią odbioru, które nie opiera się na zasadach

rynkowych i może być stosowane przez OSP w przypadkach, o których mowa w art. 13 ust. 3 rozporządzenia 2019/943, z uwzględnieniem zasad, wskazanych w art. 13 ust. 6 tego rozporządzenia.

12. Procedury wymiany danych strukturalnych, planistycznych i czasu rzeczywistego

W ramach tego rozdziału wprowadzono postanowienia w zakresie:

- przekazywania do OSP danych strukturalnych dotyczących modułów wytwarzania energii (MWE) typu B, C i D w zakresie niezbędnym do zgłoszenia danych rejestracyjnych,
- przekazywania do OSP danych strukturalnych dotyczących magazynów energii elektrycznej (MEE), obejmujących podstawowe dane techniczne oraz dane niezbędne do zgłoszenia danych rejestracyjnych,
- przekazywania do OSP danych strukturalnych dotyczących instalacji odbiorczych (IO) oraz jednostek odbiorczych (JO) w przypadkach, w których właściciel IO lub JO przystępuje do procesu kwalifikacji swoich zasobów celem świadczenia usług bilansujących, określonego w nowych WDB,
- rejestrów prowadzonych przez OSP, w tym centralnego rejestru zasobów, który obejmuje moduły wytwarzania energii (MWE), magazyny energii elektrycznej (MEE) przyłączone do KSE oraz inne zasoby, o których mowa w pkt 12.2. 2. nowej IRiESP, tj. przyłączone do sieci OSD i przedsiębiorstw energetycznych przyłączonych do sieci OSD,
- przekazywania do OSP danych planistycznych dotyczących magazynów energii elektrycznej (MEE),
- przekazywania do OSP danych czasu rzeczywistego dotyczących magazynów energii elektrycznej (MEE).

Dodatkowo zmiany w tym rozdziale dotyczą w szczególności:

- trybu i harmonogramu przekazywania i aktualizacji danych planistycznych modułów wytwarzania energii (MWE) i magazynów energii elektrycznej (MEE),
- zasad przekazywania danych dotyczących dyspozycyjności modułów wytwarzania energii (MWE) lub magazynów energii elektrycznej (MEE), które na rynku bilansującym (RB) stanowią jednostki grafikowe (JG) ze znacznikiem aktywności ZAK=1 lub ZAK=2.

13. Sposoby i formy wymiany informacji, publikacja i ochrona informacji

W ramach tego rozdziału zaktualizowano dotychczasowy pkt 5. wymiana informacji pomiędzy OSP a użytkownikami systemu, w szczególności poddano weryfikacji i zaktualizowano zakres informacji publikowanych przez OSP na stronie internetowej OSP, który uległ gruntownym zmianom wynikającym w szczególności z postanowień nowych WDB.

Zmiany w tym rozdziale dotyczą w szczególności:

- wprowadzenia wykazu portali wymiany informacji,
- aktualizacji wykazu informacji o planowanej pracy KSE,
- aktualizacji dokumentów publikowanych na stronie OSP w zakresie systemów teleinformatycznych i portali wymiany informacji.

1. Usługi systemowe

Wprowadzono zaktualizowany katalog usług systemowych, który obecnie jest zawarty w obowiązujących WDB, a nie jest zawarty w nowych WDB. W ramach tego rozdziału zaktualizowano także postanowienia dotyczące poszczególnych usług systemowych, tj. dostosowano je do obecnie obowiązującej praktyki.

Zmiany w tym rozdziale dotyczą w szczególności:

- wykreślenia z katalogu usług systemowych usługi udziału w regulacji pierwotnej JG_{Wa} ze znacznikiem aktywności ZAK=1 albo ZAK=2,
- wykreślenia z katalogu usług systemowych usługi udziału w regulacji wtórnej JG_{Wa} ze znacznikiem aktywności ZAK=1 albo ZAK=2,
- wykreślenia z katalogu usług systemowych usługi pracy z zaniżeniem i przeciążeniem JG_{Wa} ze znacznikiem aktywności ZAK=1 albo ZAK=2,
- wykreślenia z katalogu usług systemowych usługi uruchomienia JG_{Wa} ze znacznikiem aktywności ZAK=1,
- dopisania do listy obiektów mogących świadczyć usługę ARNE (po spełnieniu wymagań technicznych określonych w IRiESP - Korzystanie) modułów wytwarzania energii (MWE) typu farma wiatrowa (FW) i farma fotowoltaiczna (PV) oraz magazynu energii elektrycznej (MEE),
- dopisania do listy obiektów mogących świadczyć usługę praca kompensatorowa (po spełnieniu wymagań określonych w warunkach przyłączenia) kompensatorów statycznych i kompensatorów synchronicznych.

2. Procedury planowania koordynacyjnego i operatywnego oraz zarządzanie ograniczeniami systemowymi

Postanowienia w tym zakresie zostały weryfikowane, przebudowane i dostosowane do nowych zasad planowania koordynacyjnego, związanych z wdrażaniem II etapu reformy rynku bilansującego.

Oprócz dostosowania postanowień do nowej siatki pojęciowej, główne zmiany merytoryczne dotyczą:

- przejścia w pełnym zakresie planowania na wielkości netto oraz na planowanie 15-minutowe, w miejsce dotychczasowego planowania realizowanego w ramach podziału doby na okresy godzinowe,
- wprowadzenia nowych bieżących planów koordynacyjnych dobowych, tj. planu koordynacyjnego BPKD dnia bieżącego (plan koordynacyjny BPKD DB) i planu koordynacyjnego BPKD czasu rzeczywistego (plan koordynacyjny BPKD CR), przy czym dotychczasowy plan BPKD zastąpiono planem BPKD DB,
- wprowadzenia planu BPKD CR z rozdzielczością planowania równą 5 minut i horyzontem zmiennym, nie dłuższym niż 2 godziny,
- uwzględnienia nowych rodzajów jednostek graficznych (JG), zgodnie z nowymi WDB, w ramach określania danych wejściowych i wyjściowych planów koordynacyjnych dobowych BPKD DB i BPKD CR,
- ze względu na przejście w nowych WDB na ograniczenia systemowe przypisywane do jednostek graficznych (JG) - analogicznego przejścia i określenia ograniczeń elektrownianych i sieciowych w odniesieniu do JG, to samo dotyczy niedyspozycyjności i zdarzeń ruchowych,

- w związku z dokonaniem podziałem planów koordynacyjnych dobowych - zmiany harmonogramu tworzenia i aktualizacji planów opracowywanych w ramach planowania koordynacyjnego,
- określenia pojęcia „zdolność odzyskania dyspozycyjności”, będącego znacznikiem wskazującym na możliwość odzyskania dyspozycyjności w przypadku postojów lub ubytków, informującym OSP, że w sytuacjach tego wymagających na prośbę OSP, wytwórca może zrezygnować z zaplanowanego postoju lub ubytku.

3. Zarządzanie połączeniami systemów elektroenergetycznych

W postanowieniach tego rozdziału uwzględniono zmiany wprowadzane do obecnie obowiązującej IRiESP procedowaną przez OSP w ramach uruchomionego procesu konsultacji Kartą aktualizacji nr CB/34/2023 do IRiESP - Bilansowanie systemu i zarządzanie ograniczeniami systemowymi.

W celu likwidacji załączników do nowej IRiESP, do postanowień tego punktu wprowadzono dotychczasowe postanowienia Załącznika nr 1 do IRiESP - Bilansowanie systemu i zarządzanie ograniczeniami systemowymi w zakresie zasady wyznaczania zdolności przesyłowych na połączeniach międzysystemowych.

4. Wymagania dla systemów estymowania wartości mocy czynnej morskich farm wiatrowych

Postanowienia tego rozdziału nie wymagały zmian związanych z wdrożeniem II etapu reformy rynku bilansującego, ani dostosowania do obowiązujących aktów prawnych. Zmiany w tym rozdziale mają głównie charakter redakcyjny i polegają na aktualizacji postanowień pod kątem ujednoczenia stosowanego nazewnictwa.

PRZYCZYNA ZMIAN

Podstawową przyczyną zmiany IRiESP jest dostosowanie jej postanowień do nowego rozporządzenia systemowego oraz do nowych WDB.

Zważywszy na zastosowaną konstrukcję nowej IRiESP i przebudowę jej układu, w konsekwencji dokonania powyższych zmian, niezbędna była również aktualizacja pozostałych postanowień IRiESP w świetle przepisów, powołanych na wstępie niniejszego dokumentu, tj. w Przedmiocie zmian, w szczególności w obszarze zagadnień, które nie były przedmiotem zmian ujętych w ostatnim czasie w Kartach aktualizacji. Dotyczy to w szczególności postanowień zawartych w rozdziale 6 - Korzystanie z sieci elektroenergetycznych, rozdziale 8 - Rozbudowa i modernizacja sieci przesyłowej i rozdziale 9 - Eksploatacja sieci przesyłowej.

PLANOWANY TERMIN WEJŚCIA W ŻYCIE ZMIAN

Data określona przez Prezesa URE w decyzji zatwierdzającej IRiESP, nie wcześniejsza niż 1 stycznia 2024 r.